

Sygn. akt VI U 535/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Ewa Milczarek

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2021 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 15 lutego 2021 r., znak:(...)

w sprawie: M. O.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. poprzez stwierdzenie, że ubezpieczona M. O. nie ma obowiązku zwrotu pobranego świadczenia postojowego w łącznej kwocie 2.059,86 (dwa tysiące pięćdziesiąt dziewięć 86/100) zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 535/21

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na podstawie art. 15zx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w zw. z art. 83 ust 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych zobowiązał M. O. do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia postojowego w kwocie 2059,68 zł w terminie miesiąca od otrzymania decyzji wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. Z uzasadnienia decyzji wynikało, iż organ rentowy wypłacił ubezpieczonej trzykrotnie świadczenie postojowe na podstawie wniosku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Z wyjaśnień zleceniodawcy (spółki (...)) wynika, że na pierwszorazowym wniosku podano nieprawidłową kwotę przychodu otrzymanego przez odwołującą się w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, co miało wpływ na ustaloną pierwotnie kwotę świadczenia postojowego.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczona domagając się zmiany zaskarżonej decyzji zarzuciła organowi rentowemu naruszenie przepisów art. 15zx ustawy z 2 marca 2020 r. przez uznanie, że pobrała nienależne świadczenie oraz art. 15 zs ust. 1 i 2 przez uznanie, że datą złożenia wniosku do ZUS jest data przekazania go przez płatnika składek.

Odwołująca się argumentowała, że złożyła wniosek za pośrednictwem zleceniodawcy w kwietniu 2020 r., w chwili złożenia wniosku nie miała zresztą innej możliwości, a płatnik składek przedstawił wniosek o świadczenie postojowe w czerwcu 2020 r. W ocenie odwołującej to data złożenia wniosku do zleceniodawcy winna być miarodajna dla oceny, czy spełniła przesłanki do prawa do świadczenia postojowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania i zwrot kosztów procesu, powołując się na okoliczność, że zleceniodawca wskazał we wniosku nieprawidłową kwotę przychodu osiągniętego przez odwołującego w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku. Przychód w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia do ZUS wniosku o świadczenie postojowe wyniósł faktycznie mniej niż 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 r., zatem odwołującej należała się kwota świadczenia w wysokości 1393,38 zł, nie zaś kwota 2080 zł. Dane te uzyskano od zleceniodawcy w wyniku przeprowadzonych wyjaśnień. Zakład wypłacił odwołującemu trzykrotnie świadczenie wysokości 2080 zł.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny.

Odwołująca się uzyskała świadczenia postojowe trzykrotnie w wysokości 2080 zł, wypłacone w lipcu, sierpniu i wrześniu 2020r. Odwołująca która zawarła umowę zlecenia ze spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (...) we W. - nie mogła wykonywać umówionego zlecenia w następstwie stanu epidemii i wynikających stąd ograniczeń. Umowy zlecenia zawarte przez ubezpieczoną ze spółką z ograniczoną odpowiedzialnością (...) we W. określały godzinową stawkę wynagrodzenia ubezpieczonej za wykonanie czynności które zlecił jej zleceniodawca. W lutym 2020 r. ubezpieczona zarobiła kwotę 1393,38zł, w marcu 2020-kwotę 313,65 zł a w kwietniu ubezpieczona nie uzyskała żadnego wynagrodzenia. W dniu 17 kwietnia 2020 r. odwołująca zwróciła się do zleceniodawcy z wnioskiem o świadczenie postojowe, składając stosowny wniosek w formie papierowej. Następne dwa wnioski ubezpieczona złożyła w formie elektronicznej. Wniosek o świadczenie postojowe został złożony za odwołującą się przez zleceniodawcę 22 czerwca 2020 r., przy czym jako kwotę miesięcznego przychodu w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku wskazano 1393,38 zł. Opóźnienie w przekazaniu wniosku skutkowało, tym, że wartości przychodu osiągniętego w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku, wskazane we wniosku odnosiły się faktycznie do lutego 2020r. Zleceniodawca złożył następnie organowi rentowemu wyjaśnienia wskazując, że przez datę złożenia wniosku należy rozumieć datę złożenia wniosku do zleceniodawcy. Opisane opóźnienie mogło być związane z faktem, że spółka wniosła o świadczenie za 3840 ubezpieczonych. Odwołujący się nie składał natomiast przed organem rentowym żadnych oświadczeń lub informacji dotyczących jego przychodu ze zlecenia za ww. miesiące. Organ rentowy przed wypłatą świadczenia, przyjął, że datą złożenia wniosku jest data jego złożenia przez zleceniodawcę. Organ rentowy wypłacił ubezpieczonej trzykrotnie świadczenie postojowe w kwotach po 2080 zł. Organ rentowy nie wydawał odrębnych decyzji przyznających prawo do świadczenia postojowego i nie doręczał tych decyzji ani zleceniodawcy ani ubezpieczonej.

dowód: wniosek odwołującej z dnia 17.04.2020 r. (k.27), wniosek zleceniodawcy w aktach rentowych, wyjaśnienia zleceniodawcy skierowane do ZUS w aktach rentowych, zeznania ubezpieczonej-zapis A/V k. 48), umowy zlecenia k.50-55, kopie przelewów bankowych za luty, marzec i maj 2020 r. k.42,43,44.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów w aktach rentowych, których prawdziwości strony nie kwestionowały oraz zeznań ubezpieczonej i przedłożonych przez ubezpieczoną kopii przelewów bankowych, którym dał wiarę jako spontanicznym i szczerym i znajdującym odbicie z zebranych dokumentach.

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą wydania zaskarżonej decyzji , jak wynika z jej treści , był art. 15 zx ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID 19 lub innych

chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. 2020 poz. 1842), Analiza cytowanego przepisu nie pozostawia wątpliwości co do tego, iż przepis ten stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów art. 138 ustawy o rentach i emeryturach z FUS oraz art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z przepisami art. 15 *zx* ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych w brzmieniu obowiązującym do 15 grudnia 2020 r. osoba, która pobrała nienależnie świadczenie postojowe, jest obowiązana do jego zwrotu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za nienależnie pobrane świadczenie postojowe uważa się świadczenie:

- 1) przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych oświadczeń lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenie lub odpowiednio zleceniodawcę lub zamawiającego;
- 2) wypłacone osobie innej niż osoba uprawniona.

Przepis powyższy został zmieniony ustawą z dnia 9.12.2020 r. (DzU z 2020 nr 2255) i od dnia 16.12.2020 r. dodano w art. 15 *zx* punkt 3 stanowiący, że za nienależnie pobrane świadczenie uważa się też świadczenie wypłacone w kwocie wyższej niż należna.

Należy podkreślić, że przed zmianą ustawy ubezpieczona nie mogła samodzielnie wystąpić o świadczenie - w przypadku osoby wykonującej umowę cywilnoprawną wniosek składany był za pośrednictwem zleceniodawcy, który załączał do wniosku oświadczenie o wysokości wynagrodzenia z tytułu umowy cywilnoprawnej i oświadczenie potwierdzające uzyskanie przez osobę wykonującą umowę cywilnoprawną w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek przychodu nie wyższego niż 300% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia z poprzedniego kwartału. W chwili, zatem złożenia wniosku z dnia 17.04.2020 r. za pośrednictwem zleceniodawcy ubezpieczona nie złożyła więc żadnego fałszywego oświadczenia lub dokumentu, nie przejawiała w ogóle żadnego zachowania, które mogłoby być poczytane za wprowadzenie w błąd. Podanie danych kwestionowanych przez ZUS wynikało natomiast z zachowania zleceniodawcy, który przekazał wniosek po 2 miesiącach po złożeniu go przez odwołującą. Okoliczności tych jednak ZUS nie wyjaśnił przed wypłatą świadczenia, za co ubezpieczona nie może ponosić odpowiedzialności. Zwrócić też trzeba uwagę na to, że ubezpieczona ani zleceniodawca nie otrzymali decyzji przyznającej prawo do świadczenia postojowego w poszczególnych miesiącach, nie zostali też w żaden sposób pouczeni o konsekwencjach zaistnienia okoliczności uzasadniających obowiązek zwrotu nadpłaconego świadczenia.

W ocenie Sądu treść przepisu art. 15 *zx* ust. 2 pkt. 1 czy też natura stosunku prawnego między odwołującą się, a spółką (...) nie daje też podstaw do przyjęcia, że odwołująca ponosi odpowiedzialność za czynności zleceniodawcy. Ponadto w niniejszej sprawie nie może mieć też zastosowania przepis art. 15 *zx* ustęp 2 pkt 3 cyt. ustawy, bowiem, zarówno wniosek o wypłatę, jak i decyzja organu rentowego o przyznaniu prawa do świadczeń postojowych za poszczególne miesiące oraz wypłata świadczeń postojowych miały miejsce przed jego wejściem w życie. Przepis ten obowiązuje, bowiem od 16 grudnia 2020 r. i brak jest regulacji, która nakazywałaby wsteczne jego stosowanie.

Z tego względu na, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. należało-, zmienić zaskarżoną decyzję i orzec jak w sentencji wyroku.

SSO Ewa Milczarek